

Information om tuberkulos, PPD, QFT och BCG-vaccination

Tuberkulos orsakas av en speciell typ av mykobakterie, *Mycobacterium tuberculosis*. Infektionen sprids från en smittsam person till en annan genom hosta och nysningar. Det kan ta flera år från smittotillfället tills personen insjuknar. Aktiv tuberkulos behandlas med flera olika läkemedel under minst 6 månader.

De flesta som utsätts för smitta blir inte sjuka utan kroppens immunförsvar stoppar tillväxten av bakterierna och de förblir i viloläge i kroppen, så kallad latent tuberkulos (LTBI). LTBI är aldrig smittsam, i 9 av 10 fall utvecklas aldrig aktiv sjukdom, men bakterierna kan aktiveras senare i livet och då orsaka sjukdom. Latent tuberkulos kan behandlas i vissa fall.

Ökad risk för att insjukna i aktiv tuberkulos har;

- Barn och ungdomar
- Gravida kvinnor eller kvinnor som just fått barn
- Personer med nedsatt immunförsvar pga till exempel HIV, insulinbehandlad diabetes, grav njurfunktionsnedsättning, malign sjukdom eller behandling med TNF-hämmare

Tidiga symtom;

Det är viktigt att söka läkarvård vid tidiga symtom. Tidigare vaccination ger inte fullständigt skydd mot tuberkulos.

- Hosta mer än 6 veckor
- Slembildning i luftrören i mer än 6 veckor
- Oförklarliga feberperioder
- Natliga svettningar eller avmagring utan annan känd orsak

QFT

QFT (Quantiferontest) är ett blodprov som tas för att se om en person någon gång under livet utsatts för de mykobakterier som orsakar tuberkulos. Provet kan tas från två års ålder och ersätter idag de flesta PPD-test. Provsvaret ska kopplas till ev. symtom som personen har. En helt symtomfri person med positivt QFT-svar har en så kallad latent tuberkulos och har personen symtom så är det en aktiv tuberkulos.

PPD-test

PPD-test är ett test som sätts på underarmen och har tidigare använts för att kontrollera om man har smittats av tuberkulos eller inte. Används idag bara för att testa barn, särskilt barn under 2 år, samt inför vaccination mot tuberkulos. En reaktion på PPD är inte alltid orsakat av mykobakterier som ger upphov till tuberkulos. Den kan även bero på kontakt med s.k. miljömykobakterier eller att man är vaccinerad. Ju större PPD-reaktionen är desto mer troligt är det att personen utsatts för tuberkulossmitta.

BCG-vaccin mot tuberkulos

BCG-vaccination till personal och studerande inom alla former av vård och omsorg rekommenderas inte. Med hänsyn till den tveksamma skyddseffekten av vaccination i vuxen ålder bedöms detta inte vara en meningsfull preventiv åtgärd. Däremot ger vaccinet ett bra skydd till små barn, speciellt mot de allvarligaste formerna av tuberkulos. Vaccination rekommenderas därför till barn som vistas i miljöer där det kan finnas tuberkulos, till exempel har utlandsfödda föräldrar. Det finns inga vetenskapliga grunder för att vaccinera mer än en gång.